

Valtuustoaloite: Tavase Oy:stä irtautuminen laadukkaan, turvallisen ja kustannuksiltaan edullisen talousveden saannin turvaamiseksi”

Vuonna 2002 tekopohjavesiyhtiö Tavase Oy:tä perustettaessa lähtökohtana oli tekopohjaveden toimitusten alkaminen vuoteen 2008 mennessä. Tällä hetkellä Tavase Oy:n oma arvio on vuosi 2016. Tämä aikataulu on epäluotettava, koska laitoksen suunnitelmien muutokset sekä siirtyminen asemakaava-alueelle edellyttävät uutta YVA-arviointia. Edelleenkin YVA-viranomaisen vaatimus ”*luotettavasti todennetusta tekopohjaveden virtausmallista*” on toteuttamatta, joten Pälkäneen tutkimukset on uusittava. Asemakaavan muutokset tulevat kestämaan useita vuosia, koska Pälkäne suhtautuu kielteisesti tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen. Muutokset vaativat mahdollisesti Ympäristöministeriön määräyksen. Lisäksi laitoksen ja sen siirtolinjojen vaatimia maa-alueita koskevat lupakäsittelyt voivat kestää useita vuosia tulevista useista valituksista johtuen.

Kangasalan alueiden osalta Tavase Oy:n tarpeelliseksi toteamat tutkimukset ovat tekemättä. Kuten Pälkäneellä, myös nämä tutkimukset voivat kestää jopa kahdeksan vuotta. Niiden tulokset voivat vaikuttaa merkittävästi tehtyihin suunnitelmiin ja aiheuttaa uusia tutkimustarpeita.

Tavase Oy on syyttänyt YVA-viranomaisen vaatimia tutkimuksia sekä valituksia, hankkeen viivästymisestä ja suurista kustannuksista. Ne ovat kuitenkin olleet vain seurausta Tavase Oy:n epärealistisiksi osoittautuneista suunnitelmista. Harjualue ei sovellu huomattavasti ylimitoitettun laitoksen rakentamiseen. YVA-viranomainen ja johtavat tekopohjavesiasiantuntijat ovat tämän todenneet Tavase Oy:n aiempien tutkimustulosten perusteella jo vuonna 2002.

Tavase Oy:n toiminta ja sen toimittama tieto on osoittautunut epäluotettavaksi. Ennen yhtiön perustamista tehdyt suunnitelmat ovat osoittautuneet toimimattomiksi ja kustannusarviot paikkaansa pitämättömiksi. Tavase Oy on jakanut yksipuolista tietoa. Ei ole omistajakuntien edun mukaista, jos yhtiö ei avoimesti kerro sitä kohdanneista ongelmista ja hankkeen riskeistä, varsinkin kun hanke on vasta alkutekijöissään.

Viimeinkin Tavase Oy on todennut suunnitelmansa toimimattomaksi ja siten myöntänyt, että YVA-viranomaisen vaatimukset lisätutkimuksista sekä valitukset ovat olleet perusteltuja. Nyt Tavase Oy haluaa suunnitella laitoksen uudelleen ja lähemmäksi Pälkäneen keskustaa. Muutostarpeen aiheuttanut kalliokynnys oli Tavase Oy:n tiedossa jo aiempien tutkimuksen perusteella. Siten nyt tehty tutkimus oli turha investointi.

Pälkäneen tutkimusten loppuraportti on esimerkki Tavase Oy:n toimittamasta tiedosta, missä olennaiset tutkimuksissa tehdyt havainnot on jätetty kertomatta. Virtausmallin puutteista ja merkkiainekokeen epäonnistumisista ei ole haluttu kertoa. Merkkiainetta kulkeutui Kinnalan vedenottamolle, vaikka sen ei pitänyt olla mitenkään mahdollista. Merkkiaineesta kulkeutui ottokaivoille vain 4-5%, pääosan kulkeutuessa jonnekin muualle.

Kaikesta vastoinkäymisistä ja ongelmista huolimatta Tavase Oy kertoo osakaskunnille kaiken olevan kunnossa ja tutkimusten menevän suunnitelmien mukaan.

Hankkeeseen on tällä hetkellä kulunut rahaa noin 6 miljoonaa euroa ja Tavase Oy on todennut tutkimusten ja suunnittelun lisätarpeeksi 5 miljoonaa euroa vuosille 2011-2013. Yhteensä 11 miljoonaa euroa kuluisi pelkkien suunnitelmien tekoon. Se on

lähes saman verran kuin Tavase Oy on arvioinut koko laitoksensa rakentamisen maksavan. Tavase Oy:n esitys lisärahoituksesta on vain osa jatkuvalla koko tekopohjavesilaitoksen elinkaaren ajan kestäväälle tutkimusten ja uudelleen suunnittelun tarpeelle.

Turun vastaavassa hankkeessa kustannukset yli kaksinkertaistuivat arvioituista. Rauma jäädytti oman tekopohjavesihankkeensa, koska investointi olisi ollut kohtuuttoman suuri. Raumalla epäiltiin myös veden laadun paranemista ja arvioitiin, että vesihuollon varmuus saattaisi jopa vähentyä.

Tavase Oy muodostaa osakaskunnilleen suuren taloudellisen taakan ja riskin, koska sen aikataulut ja toimivuus ovat epävarmalla pohjalla ja toiminnan aiheuttamat ympäristövahingot voivat tulla erittäin merkittäviksi. Suuri kustannusriski on, että kuntien tekemien vesimäärävarauksien täyttämiseksi Tavase Oy:n on todennäköisesti jatkossa rakennettava myös toinen tekopohjavesilaitos Julkujärven-Pinsiönkankaan alueelle.

Tavase Oy ei ole kyennyt toimittamaan vettä Valkeakoskelle osakassopimuksen vesimäärävarauksen mukaisesti. Eikä se kykene siihen lähitulevaisuudessa, jos koskaan. Yhtiö ei ole täyttänyt kohtuullisessa ajassa lupauksiaan ja sille asetettuja odotuksia ja/tai tavoitteita. On osoittautunut, että se ei kykene siihen jatkossakaan. Hanke ei ole Tavase Oy:n hallinnassa.

Rahojamme on kulunut Tavase-hankeeseen Valkeakoskelta vasta noin 0,8 miljoonaa euroa, ja jatkossa investointitarpeet osaltamme olisivat vähintään 10-15 miljoonaa euroa. Ei ole perusteltua enää investoida TAVASE-hankeeseen, vaan Valkeakosken on irtauduttava Tavase Oy:stä mahdollisimman nopeasti. Irtautuminen tekopohjavesihankkeesta ei estä muuta vesihuollon kuntayhteistyötä, esimerkiksi siirtolinjojen rakentamista.

Virkamiesjohtomme on todennut vesihuollon merkittäväksi riskiksi pintaveden pilaantumisen. Siitä huolimatta Tyrynlahden vesilaitokseen ei ole investoitu 20 vuoteen. On luotettu tekopohjavesilaitoksen valmistumisen korjaavan asian, vaikka ilman esikäsitteilylaitosta siihen ei ole edes edellytyksiä. Tämän riskin pienentäminen varmasti ja kohtuullisessa ajassa on mahdollista saneeraamalla Tyrynlahden pintavesilaitos ja tehostamalla sen toimintaa. Kustannustehokas suunnittelu vaatii laitoksen eri osien (mm. imuputki, flotaatio, otsonointi, aktiivihiihisuodatuksen tehostus) vaikutusten selvittämistä kustannuksien, veden laadun ja toimintavarmuuden osalta.

Koska Tavase Oy:n epävarmuus on suuri riski Valkeakosken vesihuollolle, niin Valkeakosken tulee välittömästi aloittaa Tyrynlahden vesilaitoksen saneerauksen suunnittelu sekä myös muiden vaihtoehtoisten ratkaisujen selvittäminen. Näin luodaan edellytykset talousveden laadun parantamisesta edullisesti, aiempaa varmemmin ja turvallisemmin.

